

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 7649

7 Eylül 2022 tarihinde Belgrad'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İleri Teknolojilerde Yenilik Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

15 Eylül 2023

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ile

SIRBİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

arasında

**İLERİ TEKNOLOJİLERDE YENİLİK ALANINDA İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle Taraflar olarak adlandırılacaktır) arasındaki yakın ikili ilişkiler ve daha önce gerçekleştirilen işbirliğini **GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK**;

İki ülkenin işbirliğini artırma ve iki dost ülke arasında önemli konularda gerçekleştirilecek işbirliğini geliştirme ve iyileştirme maksadıyla kurumsal bir çerçeve oluşturmak hususundaki isteğini **DİKKATE ALARAK**;

Bilgiye dayalı sürdürülebilir bir sosyo-ekonomik çevre oluşturmak amacıyla ileri teknolojilerden ve çözümlerden faydalanan bir yenilik ekosisteminin geliştirilmesinde ülkelerin kurumlarının önemini **FARKINDA OLARAK**;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında karşılıklı koordine edilecek faaliyetler yoluyla ilgili konularda iki ülkenin yenilik ve teknoloji kapasitelerinin artırılması amacıyla her iki taraf için fayda sağlayacak bir ortaklık ve işbirliği geliştirmeyi **HEDEFLEYEREK**;

İki ülkenin yürürlükteki kanunlarına **UYGUN OLARAK**:

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yenilik ve Teknolojik Gelişmeden Sorumlu Bakan tarafından temsil edilen Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti işbu Anlaşmanın uygulanmasından sorumlu olup, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Madde 1 **Anlaşmanın Amacı**

İşbu Anlaşmanın amacı, aşağıda belirtilen hedefler doğrultusunda, Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti arasında ileri teknolojilerde yenilik alanında ikili işbirliğinin sekteye uğramadan gelişebilmesine olanak tanıyacak elverişli bir ortamın yaratılmasıdır:

- a) Her iki Taraf için de sosyal, ekonomik ve siyasi açıdan önem arz eden çeşitli ihtiyaç ve güçlüklerin çözümüne yönelik teknik yöntemlerin ticarileştirilmesi ve uygulamaya yönelik çözümler;
- b) İnsan kaynaklarının geliştirilmesi (geleceğin insanının oluşturulması, yeni nesil mühendis ve araştırmacıların yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla yapay zekâ konusunda mevcut insan kaynağının yeteneklerinin keşfedilmesi ve bu alana yönlendirilmesi).

Madde 2 **İşbirliği Alanları**

Taraflar; eşitlik ve karşılıklı fayda ilkeleri doğrultusunda, ileri teknolojilerde yenilik alanında ikili işbirliği için aşağıdaki hususlara odaklanmaları gerektiği hususunda mutabık kalmışlardır:

1. İleri teknolojiler, yapay zekâ, 5G teknolojisi, zekâ büyütme teknolojisi, sanal ve artırılmış gerçeklik ve dijital ikiz gibi konularda teorik ve uygulamaya yönelik bilginin geliştirilmesi için gerekli ekosistemlerin oluşturulmasına olanak tanıyacak ortak programlar;
2. Dijital fabrikalar, akıllı fabrikalar ve sanal fabrikalar gibi özellikle geleceğin fabrikalarının kurulması için gerekli yapay zekâ ve robotiğin hayata geçirilmesine olanak tanıyacak akıllı üretim sistemleri ve yenilik çalışmaları;

3. İnsanları, hayvanları ya da bitkileri tehdit eden viral ve benzeri pandemilere karşı direnci artırmak amacıyla teknoloji-yoğun projeler de dahil olmak üzere biyoteknoloji, tıp ve eczacılık alanında yenilikler;
4. Temiz enerji teknolojilerinin geliştirilmesi;
5. Siber uzay güvenliği, büyük veri analizi, blok-zincir teknolojileri de dahil olmak üzere sanayi ve sosyal yaşamın bir bütün olarak ele alınması;
6. Doğal dillerin işlenmesi (insan konuşmasının işlenmesi ve analizi);
7. Dijital pazarlama ve ekonomi, büyük veri setlerinin otomatik işlenmesi, ileri teknoloji zekâ algoritmalarının operasyonunda kullanılan yenilikçi altyapı çözümlerinin tasarımı;

Tarafların yukarıda bahsedilen ikili işbirliği konuları kapsamında öncelikli olarak ortak projelerin ve çalışmaların geliştirilmesine ve desteklenecek diğer işbirliği türlerine odaklanılacaktır:

- c) Yenilik ve girişimcilik (start-up) faaliyetlerinin yanı sıra yenilik ekosisteminin geliştirilmesi;
- d) Geliştirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve hızlandırılması amacıyla gösterim platformlarının kurulması,
- e) Pilot projeler, diğer bir deyişle kavramın ispatı için spesifik uygulama örnekleri.

Madde 3 **İşbirliği Türleri**

Taraflar aşağıda belirtilen ikili işbirliği türlerini destekleyecek ve teşvik edecektir:

1. İşbirliğine yönelik ortak bir kurumsal altyapının oluşturulması (ortak laboratuvarlar, uygulama atölyeleri, teknolojik rekabet edebilirliği artırmaya yönelik merkezler, vb.) ve özellikle de genç araştırmacılar, mühendisler ve mali fonlar arasında işbirliği ruhunun, kişisel ve kurumsal bağların güçlendirilmesi;
2. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Marmara Araştırma Merkezi (MAM) ve TÜBİTAK Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM) ve ilgili araştırma merkezleri ile Sırbistan'daki muadilleri ve diğer araştırma

kuruluşları, şirketler, yenilik kullanıcıları, sanayi parkları, start-uplar ve diğer kuruluşlar arasında işbirliklerinin kurulması ve işbu Anlaşmanın da uygulanması amacıyla iki ülkedeki ilgili kuruluşlar arasında işbirliği anlaşmalarının imzalanmasının desteklenmesi;

3. Her iki ülkede de araştırma ve geliştirme alanındaki konuların belirlenmesi ve uygulanması amacıyla ortak toplantılar, sempozyumlar, konferanslar, seminerler, çalıştaylar ve ilgili paydaş toplantılarının organize edilmesi;
4. İkili bilimsel-araştırma, geliştirme ve yenilik projelerinin gerçekleştirilmesi;
5. Her iki Tarafın akademik çevrelerinde ve sanayi sektörlerinde bulunan öğrenciler, mühendisler, araştırmacılar ve bilim insanlarına yönelik çalışma ziyaretlerinin, laboratuvar ve benzeri uygulamaların, tematik kursların, yaz okullarının ve benzeri diğer aktivitelerin organize edilmesi;
6. Belirlenen işbirliği alanlarındaki araştırma enstitüleri ve yenilik kuruluşları arasında işbirliğinin, üniversite profesörleri, araştırmacı ve öğrenci değişiminin ve yenilikçi eğitimlerin verilmesinin desteklenmesi;
7. Her iki ülkede yürütülmekte olan yenilikçi projelerde yer almak isteyen şirket ve yatırım fonlarının ortaklaşa belirlenmesi;
8. İleri teknoloji ve dijital dönüşüm (4IR) alanlarında teknoloji politikalarının hazırlanması ve uygulanmasına, ileri teknoloji ve dijital dönüşüm konusunda uygulanan ya da uygulanması planlanan teşvik ve destek programlarına dair bilgi ve deneyim paylaşımı.
9. Türkiye'deki 4. Sanayi Devrimi Merkezi (C4IR) ile Sırbistan'daki ilgili kuruluşlar arasında somut işbirlikleri gerçekleştirmek amacıyla gerekli adımların atılması.

Taraflardan her biri yukarıda mevzu bahis olunan spesifik konularda ve içeriklerde işbirlikleri teklif etme hakkına sahiptir. Uygulamaya geçilmeden önce söz konusu işbirliği teklifinin her iki Tarafça resmi olarak onaylanması gerekmektedir.

Taraflar, işbirliği yapmak isteyen potansiyel adaylara (Taraflardan birinin ülkesindeki şirketler, araştırma kuruluşları vb.) dair bilgi paylaşımında bulunma hususunda mutabık kalmışlardır.

Ayrıca, Taraflar, her birinin ülkesinde yürürlükte olan kanun ve düzenlemelere uygun olarak ortaklaşa desteklenen ikili projelerin izlenmesi ve raporlanması amacıyla bilgi paylaşımında bulunma hususunda mutabık kalmıştır.

Madde 4

Taraflar ve Kurumlar arasında Koordinasyon

Taraflar işbu Anlaşmanın etkili bir şekilde uygulanmasını temin edebilmek için ortak bir teknik komite kuracaklardır. Her iki Taraf da çeşitli ortak girişimleri ve projeleri desteklemek amacıyla uzman çalışma grupları kurma hakkına sahiptir.

Madde 5

Bilginin Dağıtımı ve Özel Sözleşmeler

İşbu Anlaşma kapsamında öngörülen faaliyetlerden doğan fikri mülkiyet hakları ve diğer bilgiler, işbirliği yapan Tarafların yazılı rızası alınarak ve her iki Tarafı bağlayan fikri mülkiyet hakları konusundaki uluslararası anlaşmalara göre duyurulacak, yayımlanacak ve ticari olarak kullanılacaktır.

Bireysel girişim ve projelerin uygulanması amacıyla Taraflar, Tarafların Devletlerinin yetkili makamlarının onayı ile, işbu belgede belirtilen genel amaç ve kapsama uygun olacak şekilde, özel sözleşmeler imzalayacaktır.

Madde 6

Mali Yükümlülükler

İşbu Anlaşma Taraflar için mali yükümlülükler doğurmayacaktır. Her bir Taraf; yazılı olarak aksi belirtilmedikçe ya da Taraflardan biri, diğerinin giderlerini karşılamayı teklif etmediği müddetçe, kurulan işbirliği sırasında gerçekleştirilecek çalışma grubu toplantılarının seyahat giderleri ile seminer ve çalıştaylara katılım ücretlerini kendisi karşılayacaktır.

Madde 7

Anlaşmazlıkların Çözümü

İşbu Anlaşma Tarafların uluslararası yükümlülüklerine ve yürürlükteki mevzuatlarına uygun olarak uygulanacaktır.

Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanan herhangi bir fark veya anlaşmazlık doğması durumunda herhangi bir ulusal ya da uluslararası mahkemeye ya da Üçüncü bir Tarafa başvurmaksızın söz konusu anlaşmazlığı, Taraflar arasında danışma veya müzakere yoluyla dostane ve karşılıklı bir şekilde, diplomatik kanallar aracılığıyla çözmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde 8 Geçici ve Nihai Hükümler

İşbu Anlaşma, Tarafların, yürürlüğe girmesi için gerekli olan iç prosedürlerinin tamamlandığını diplomatik kanallar vasıtasıyla birbirlerine bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, beş (5) yıl geçerli olacak şekilde akdedilmiştir ve Taraflardan biri Anlaşmayı feshetme niyetini Anlaşmanın sona erme tarihinden üç (3) ay önce diplomatik kanallar aracılığıyla diğerine yazılı olarak bildirmediği takdirde, beş (5) yıllık ardaşık sürelerle otomatik olarak yenilenecektir.

Taraflardan her biri, diğer Tarafa diplomatik kanallar aracılığıyla yazılı bir bildirimde bulunarak bu Anlaşmayı herhangi bir zamanda feshedebilir. Anlaşmanın feshi bildirim alınmasından üç (3) ay sonra yürürlüğe girecektir.

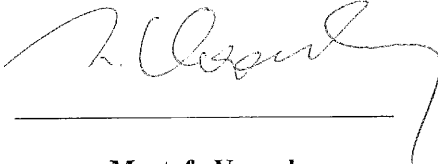
İşbu Anlaşma Tarafların karşılıklı yazılı rızası ile herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler bu Maddenin ilk paragrafına uygun olarak yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşmanın sonlandırılması, Taraflarca yazılı olarak aksi kararlaştırılmadığı sürece, devam etmekte olan faaliyet ve projelerin uygulanmasını etkilemeyecektir.

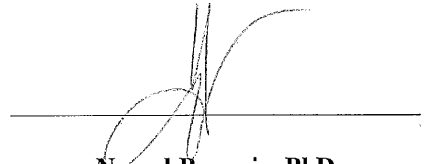
...’da .../.../... tarihinde, Türkçe, Sırpça ve İngilizce olmak üzere her biri ikişer asıl nüsha halinde ve her bir metin eşit derecede geçerli olacak şekilde imzalanmıştır. Metinlerin yorumlanmasında farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti adına

Sırbistan Cumhuriyeti
Hükümeti adına

Mustafa Varank
Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Nenad Popovic, PhD
Yenilik ve Teknolojik
Gelişmeden Sorumlu Bakan

СПОРАЗУМ
између

ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ

и

ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

о

**САРАДЊИ У ОБЛАСТИ ИНОВАЦИЈА У НАПРЕДНИМ
ТЕХНОЛОГИЈАМА**

ИМАЈУЋИ У ВИДУ блиске билатералне односе и досадашњу сарадњу Владе Републике Турске и Владе Републике Србије (у даљем тексту Стране);

УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР жељу двеју земаља да унапреде сарадњу и поставе институционални оквир за унапређење и развој сарадње две пријатељске државе у областима од значаја;

ПРЕПОЗНАЈУЋИ важност институција земаља у развоју иновативног екосистема који користи напредне технологије и решења за изградњу одрживог социоекономског окружења заснованог на знању;

СА ЦИЉЕМ развијања узајамно корисног партнерства и сарадње између Владе Републике Турске и Владе Републике Србије, као и унапређивања иновативних и технолошких капацитета две земље у релевантним областима кроз међусобно координисане активности;

У СКЛАДУ са примењивим законима двеју земаља:

Влада Републике Турске, коју заступа Министарство индустрије и технологије, и Влада Републике Србије, коју заступа министар без портфеља задужен за иновације и технолошки развој, у чијој ће надлежности бити спровођење овог Споразума, су се сагласиле о следећем:

Члан 1

Циљ Споразума

Циљ овог Споразума је стварање повољног амбијента за неометан развој билатералне сарадње између Републике Турске и Републике Србије у области иновација у напредним технологијама, а кроз следеће примарне циљеве:

- a) практична примена и комерцијална валоризација техничких решења у налажењу и решавању различитих друштвених потреба и изазова који су препознати као друштвено, економски или политички релевантни за обе Стране;
- b) развој људских ресурса (нарочито када је у питању препознавање талената и њихова оријентација ка области вештачке интелигенције као доприноса изградњи човека будућности и нове генерације инжењера и истраживача) и развој духа сарадње, личних и институционалних веза и пријатељстава, посебно међу младим истраживачима и инжењерима.

Члан 2

Области сарадње

Обе Стране су сагласне да билатерална сарадња у области иновација у напредним технологијама, заснована на принципима једнакости и обостране користи, треба да буде усмерена на следеће области:

1. партнерски програми за изградњу екосистема за развој теоријских знања и практичне примене напредних технологија, вештачке интелигенције, 5G, технологије повећања интелигенције, виртуелне и проширене стварности и дигиталног близанца;
2. паметни производни системи, а посебно иновације у примени вештачке интелигенције и роботике за развој фабрика будућности: дигиталне фабрике, паметне фабрике и виртуелне фабрике;

3. иновације у биотехнологији, медицини и фармацији, укључујући технолошки интензивне пројекте за повећање отпорности на вирусне и сличне пандемијске изазове код људи, животиња и биљака;
4. развој технологија чисте енергије;
5. безбедност у сајбер простору, аналитици великих података, индустрији и друштвеном животу у целини, укључујући блокчејн технологије;
6. обрада природних језика (обрада и анализа људског говора);
7. дигитални маркетинг и економија, аутоматска обрада великих скупова података и пројектовање иновативних инфраструктурних решења потребних за рад напредних алгоритама паметних технологије;

Наведене области развоја билатералне сарадње Страна биће првенствено усмерене на развој заједничких пројеката, студија и других облика сарадње који имају за циљ да подрже:

- a) иновационе и предузетничке (стартап) активности, као и шири контекст јачања иновационог екосистема;
- b) изградњу показних платформи за ширење и убрзање развојних активности, и
- c) пилот пројекте, односно конкретне случајеве примене за доказ концепта.

Члан 3 **Облици сарадње**

Стране ће подржавати и промовисати следеће облике билатералне сарадње:

1. успостављање заједничке институционалне инфраструктуре за сарадњу (заједничке лабораторије, радионице за практична искуства, центри технолошке конкурентности и др.) и развој духа сарадње, личних и институционалних веза и пријатељстава, посебно међу младим истраживачима, инжењерима и финансијским фондовима;

2. успостављање сарадње између повезаних истраживачких центара Савета за научно-технолошка истраживања Турске (TÜBİTAK) Истраживачког центра Мармара (MAM) и Истраживачког центра за информатику и безбедност информација (BİLGEM) и њихових партнерских институција у Србији и других релевантних истраживачких организација, компанија и заинтересованих корисника иновационих и индустријских паркова, стартапова и других субјеката, као и подстицање закључивања споразума о сарадњи између субјеката две земље, а у циљу спровођења овог Споразума;
3. организација заједничких скупова – симпозијума, конференција, семинара, радионица и других облика окупљања заинтересованих страна у циљу идентификовања и имплементације тема из области истраживања и развоја у обе земље;
4. реализација билатералних научно-истраживачких, развојних и иновационих пројеката;
5. организација студијских посета, лабораторијских и сличних вежби, тематски специјализованих курсева и летњих школа, као и других облика активности за студенте, инжењере, истраживаче и научнике из академске заједнице и индустрије обеју Страна;
6. подстицање сарадње, размене и иновативног усавршавања професора, истраживача и студената универзитета, истраживачких института и иновационих организација у дефинисаној области сарадње;
7. заједничко идентификовање компанија и инвестиционих фондова који су спремни да улажу у иновативне пројекте који се спровode у две земље;
8. размена информација и искустава о припреми и спровођењу технолошке политике, подстицајних програма и програма подршке који се реализују или су у плану, а везани су за напредну технологију и дигиталну трансформацију (4IR).
9. предузимање корака ка конкретној сарадњи између Центра за 4. индустријску револуцију (C4IR) у Турској и релевантних институција у Србији.

Свака Страна има право да предложи одређене теме и садржаје у оквиру претходно наведених облика сарадње. Пре имплементације истих, потребно је да предлог званично одобре обе Стране.

Стране су се договориле да размене информације о потенцијалним кандидатима (компанијама или истраживачким организацијама са седиштем у земљи једне од Страна) који су заинтересовани за сарадњу.

Поред наведеног, Стране су сагласне да размењују информације у циљу праћења и извештавања о заједнички подржаним билатералним пројектима у складу са законима и прописима сваке Стране.

Члан 4

Сарадња између Страна и институција

Стране ће успоставити заједнички технички комитет како би осигурале ефикасну имплементацију овог Споразума. Обе Стране имају право да формирају стручне радне групе за подршку различитим заједничким иницијативама и пројектима.

Члан 5

Објављивање информација и посебни уговори

Права интелектуалне својине и све друге информације које проистичу из активности према овом Споразуму биће публиковане, објављене или комерцијално искоришћаване уз писмену сагласност Страна које сарађују и у складу са међународним споразумима који се односе на права интелектуалне својине који обавезују обе Стране.

У циљу реализације појединачних иницијатива и пројеката, Стране ће, уз одобрење надлежних органа држава уговорница, закључивати посебне уговоре који су у складу са општом сврхом и обимом наведеним у овом документу.

Члан 6

Финансијске обавезе

Овај Споразум не повлачи никакве финансијске обавезе за Стране. Свака Страна ће сносити све трошкове у вези са оснивањем и радом радних група током сарадње, укључујући и све трошкове у вези са путовањем и учешћем на семинарима и радионицама, осим ако није другачије наведено у писаној форми, или ако било која Страна понуди да буде домаћин другој Страни о свом трошку.

Члан 7

Решавање спорова

Овај Споразум ће се спроводити у складу са важећим законодавством и одговарајућим међународним обавезама Страна.

Стране су изричито сагласне да ће, у случају било каквог спора у вези са тумачењем или имплементацијом одредби овог Споразума, исти бити решен консултацијама између Страна у доброј вери и реципроцитету, без прибегавања било којем националном или међународном суду или трећој страни.

Члан 8

Прелазне и завршне одредбе

Овај споразум ступа на снагу даном пријема последњег писменог обавештења којим Стране обавештавају једна другу, дипломатским путем, о окончању својих унутрашњих процедура потребних за његово ступање на снагу.

Овај Споразум је закључен на 5 (пет) година и аутоматски ће се обнављати на периоде од 5 (пет) година, осим ако једна од Страна писано, дипломатским путем не обавести другу о својој намери да раскине Споразум три (3) месеца пре његовог истека.

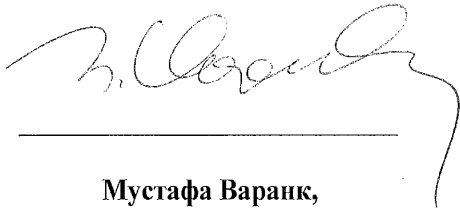
Свака Страна може отказати овај Споразум у било ком тренутку писменим обавештењем о отказу упућеном другој Страни дипломатским путем. Отказивање Споразума ступа на снагу три месеца од дана пријема обавештења.

Овај Споразум може бити измењен уз обострану писану сагласност Страна у било ком тренутку. Измене и допуне ступају на снагу у складу са ставом 1. овог члана .

Раскид овог Споразума неће утицати на спровођење било којих текућих активности или пројеката, осим ако се Стране писано не договоре другачије.

Сачињено у ... дана, у два оригинална примерка, сваки на српском, турском и енглеском језику, при чему су сви текстови подједнако веродостојни. У случају разлике у тумачењу меродаван је текст на енглеском језику.

За Владу Републике Турске

**Мустафа Варанк,
Министар индустрије и
технологије**

За Владу Републике Србије

**др Ненад Поповић,
Министар задужен за
иновације и технолошки
развој**

AGREEMENT
between

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

and

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA

on

COOPERATION IN THE AREA OF
INNOVATION IN ADVANCED TECHNOLOGIES

BEARING IN MIND close bilateral relations and the previous cooperation between the Governments of the Republic of Türkiye and the Republic of Serbia (hereinafter: Parties);

CONSIDERING the wish of two countries to enhance cooperation and set and institutional framework for the improvement and development of the cooperation of two friendly states in areas of importance;

RECOGNIZING the importance of the countries' institutions in developing the innovation ecosystem which uses advanced technologies and solutions to build a sustainable socioeconomic surrounding based on knowledge;

AIMING TO develop a mutually beneficial partnership and cooperation between the Government of the Republic of Türkiye and the Government of the Republic of Serbia, and to advance the innovation and technological capacities of two countries in relevant areas through mutually coordinated activities;

IN ACCORDANCE with the applicable laws of both countries:

The Government of the Republic of Türkiye, hereby represented by the Ministry of Industry and Technology and the Government of the Republic of Serbia, hereby represented by the Minister in charge for Innovation and Technological Development, shall be responsible for the implementation of this Agreement and agree on the following:

Article 1

Purpose of the Agreement

The purpose of this Agreement is to create a favorable environment for the unhindered development of bilateral cooperation between the Republic of Türkiye and the Republic of Serbia in the field of innovation in advanced technologies, through the following primary goals:

- a) practical applications and commercial valorization of technical solutions in facing and solving various social needs and challenges which are recognized as socially, economically or politically relevant for both Parties;
- b) development of human resources (especially when it comes to recognition of talents and their orientation towards the field of artificial intelligence as a contribution to building the human of future and a new generation of engineers and researchers) and development of spirit of cooperation, personal and institutional ties and friendships, especially among young researchers and engineers.

Article 2

Areas of Cooperation

Both Parties agree that bilateral cooperation in the field of innovation in advanced technologies, based on the principles of equality and mutual benefit, should be focused on the following areas:

1. partner programs for building ecosystems for the development of theoretical knowledge and practical applications of advanced technologies, artificial intelligence, 5G, technology of intelligence augmentation, virtual and augmented reality and digital twin;
2. smart manufacturing systems, and in particular innovations in the application of artificial intelligence and robotics for the development of factories of the future: digital factories, smart factories and virtual factories;

3. innovations in biotechnologies, medicine and pharmacy, including the technology-intensive projects to increase resistance to viral and similar pandemic challenges in humans, animals and plants;
4. development of clean energy technologies;
5. security in cyberspace, big data analytics, industry and social life as a whole, including blockchain technologies;
6. processing of natural languages (processing and analysis of human speech);
7. digital marketing and economy, automatic processing of large data sets and design of innovative infrastructure solutions required for the operation of advanced technology intelligence algorithms;

The aforementioned areas of development of bilateral cooperation of the Parties shall be primarily focused on development of joint projects, studies and other forms of cooperation that aim to support:

- c) innovation and entrepreneurial (startup) activities, as well as the broader context of strengthening the innovation ecosystem;
- d) building demonstration platforms for dissemination and acceleration of development activities, and
- e) pilot projects, i.e. specific application cases for the proof of concept.

Article 3 **Forms of Cooperation**

The Parties shall support and promote the following forms of bilateral cooperation:

1. establishment of a joint institutional infrastructure for cooperation (joint laboratories, workshops for practical experiences, centers of technological competitiveness, etc.) and development of the spirit of cooperation, personal and institutional ties and friendships, especially among young researchers, engineers and financial funds;
2. establishing cooperation between affiliated research centers of the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK) Marmara Research Center (MAM) and Informatics and Information Security Research Center (BİLGEM) and their counterpart institutions

in Serbia and other relevant-research organizations, companies and interested users of innovations and industrial parks, startups and other entities, as well as encouraging the conclusion of cooperation agreements between the entities of the two countries with the goal of implementing this Agreement;

3. organization of joint gatherings - symposia, conferences, seminars, workshops and other forms of gathering of stakeholders in order to identify and implement topics in the field of research and development in both countries;
4. realization of bilateral scientific-research, development and innovation projects;
5. organization of study visits, laboratory and similar practices, thematically specialized courses and summer schools, as well as other forms of activities for students, engineers, researchers and scientists, from the academic community and industry of both Parties;
6. encouraging cooperation, exchange and innovative training of professors, researchers and students of universities, research institutes and innovation organizations in the defined area of cooperation;
7. joint identification of companies and investment funds that are willing to invest in innovative projects implemented in the two countries;
8. exchange of information and experience on the preparation and implementation of technology policies, incentive and support programs implemented or planned to be implemented for advanced technology and digital transformation (4IR).
9. taking steps towards concrete cooperation between the 4th Industrial Revolution Center (C4IR) in Türkiye and the relevant institutions in Serbia.

Each Party has the right to propose specific topics and contents within the previously mentioned forms of cooperation. Prior to their implementation, it is necessary that the proposal be officially approved by both Parties.

The Parties have agreed to exchange information on potential candidates (companies or research organizations based in the country of one of the Parties) that are interested in cooperation.

Furthermore, the Parties agree to exchange information with the purpose of monitoring and reporting on jointly supported bilateral projects in accordance with the laws and regulations of each Party.

Article 4

Coordination between the Parties and Institutions

The Parties shall establish a joint technical committee to ensure the effective implementation of this Agreement. Both Parties have the right to form expert working groups to support various joint initiatives and projects.

Article 5

Dissemination of Information and Special Contracts

Intellectual property rights and any other information arising from the activities under this Agreement, shall be announced, published or commercially exploited with the written consent of cooperating Parties and according to the international agreements concerning intellectual property rights binding both Parties.

For the purpose of implementing individual initiatives and projects the Parties will, with the approval of the competent authorities of the States of the Parties, conclude special contracts that are in accordance with the general purpose and scope set out in this document.

Article 6

Financial Obligations

This Agreement will not entail any financial obligations for the Parties. Each Party shall bear all costs related to the establishment and operation of the working groups during the cooperation, including all costs related to travel and participation in seminars and workshops, unless otherwise specified in writing or if either Party offers to be the host to the other Party at its own expense.

Article 7

Dispute Resolution

This Agreement shall be implemented in accordance with the current legislation and corresponding international obligations of the Parties.

The Parties decisively agree that, in the event of any dispute concerning the interpretation or implementation of the provisions under this Agreement, it shall be settled in consultations between the Parties in good faith and reciprocity, without recourse to any national or international tribunal or a third party.

Article 8
Transitional and Final Provisions

This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal procedures required for its entry into force.

This Agreement is concluded for 5 (five) years and it shall be renewed automatically for successive periods of 5 (five) years, unless one of the Parties notifies the other in writing through diplomatic channels of its intention to terminate the Agreement three (3) months prior to its expiration.

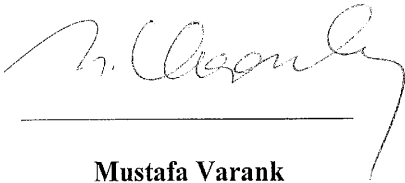
Each Party may terminate this Agreement at any time by giving to the other Party a written notification to that effect through diplomatic channels. Termination of the Agreement enters into force three months after the receipt of the notification.

This Agreement may be amended by mutual written consent of the Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with Paragraph 1 of this Article.

The termination of this Agreement shall not affect the implementation of any ongoing activities or projects unless the Parties agree otherwise in writing.

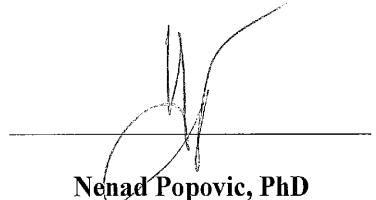
Done in ... on .../.../... in two original copies, in Turkish, Serbian and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, English text shall prevail.

For the Government of the
Republic of Türkiye

Mustafa Varank
Minister of Industry and
Technology

For the Government of the
Republic of Serbia

Nenad Popovic, PhD
Minister in charge for
Innovation and Technological
Development